

Μνήμων

Τόμ. 33 (2014)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΩΝ

ΜΕΛΕΤΕΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΧΑΙΡΕΤΗ, Χριστιανοί και μουσουλμάνοι στο Ιεροδελίο του Χάν-δακα. Ειδήσεις για τον ναχιγιέ Μαλεβιζίου (1669-1689) ΒΑΣΙΛΗΣ Κ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ, Οι περιπέτειες του Κωνσταντή Καλαμάτα και άλλων ελλήνων κουρσάρων του Αιγαίου στην υπηρεσία της Βρετανίας (1756-1763) ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΚΟΣ, Ένας Έλληνας στο Παρίσι επιδοκιμάζει τη 18η Μαρτυρία του Λουδοβίκου Βοναπάρτη ZENIA MAPINOT, Αυτός που δεν ήταν εκεί. Σημειώσεις για τον Louis Auguste Blanqui στο Παρίσι του 1870-1871 ΚΩΣΤΑΣ ΡΑΪΤΗΣ, Έμποροι στην Αυστρία του «μακρού» 19ου αιώνα ΑΛΕΞΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ, Ποι να βρίσκεται κρεμμένο – το κοινό; Ανγκνέσεις στην εικαστική του Μεσοπολέμου. Τυμφορστού, Η μικρούλα, 1923 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΤΕΝΕΚΕΤΖΗΣ, Τέχνη και πολιτική στον Ψυχρό Πόλεμο. Ο διεθνής διαγωνισμός γλυπτικής για το Μνημείο του Αγνώστου Πολιτικού Κρατούμενου ΔΕΘΝΙΔΑΣ ΚΑΛΑΜΒΡΕΤΑΚΗΣ, Το ελληνικό δικτατορικό καθεστώς στη συγκυρία του μεσανατολικού πολέμου του 1973

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

ΠΑΝΑΓΩΤΗΣ ΣΤΑΘΗΣ, Ανακνώνοντας τα ματιά μας για το Εικασιόνα με αφορμή τον Μακρυγιάννη του Νίκου Θεοδοκί

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Αλέξανδρος Ναυπλιώτης, Βίαι Πάτσου, Τάκης Καριζλής, Τσακός Μαντούβαλος, Ειρήνη Ριζάκη, Αλεξάνδρα Σφοίνη, Ολγα Κατσαρδής-Hering, Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, Μαρία Βελιώτη-Γεωργοπούλου, Βασίλης Κρεμμυδάς

33

ΑΘΗΝΑ 2013-2014

Επετηρίς Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών, τόμος IB' (20092011), Αθήνα 2013

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

doi: [10.12681/mnimon.870](https://doi.org/10.12681/mnimon.870)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Τ. Ε. (2014). Επετηρίς Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών, τόμος IB' (20092011), Αθήνα 2013. *Μνήμων*, 33, 311–313. <https://doi.org/10.12681/mnimon.870>

τότε εγκαινιάστηκε στο Παράρτημα της Εθνικής Πινακοθήκης, στην επικείμενη (τότε) Επιστημονική Συνάντηση στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, όπου θα παρουσιάζονταν μερικές από τις ανακοινώσεις του Συμποσίου.

Τελειώνω με την παρουσίαση του απολογισμού του Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής, κ. Τριαντάφυλλου Σκλαβενίτη, ο οποίος χαρακτήρισε το Επιστημονικό Συμπόσιο για τα 150 χρόνια από τη Ναυπλιακή Επανάσταση επιτυχημένο, αφού, όπως ανέφερε, «είμαστε πλουσιότεροι χάρη στις νέες γνώσεις που αποκτήσαμε. Οι στοχαστικές προσεγγίσεις των ανακοινώσεων που ακούσαμε και συζητήσαμε, μας άνοιξαν νέους ορίζοντες προβληματισμών, γιατί δημιουργήθηκαν κάποιες βεβαιότητες αλλά και κλονίστηκαν κά-

ποιες παλιότερες θέσεις και απόψεις». Στον απολογισμό αναφέρθηκε επίσης το πρόβλημα του εντοπισμού και της εκμετάλλευσης νέων πηγών αλλά και τα προβλήματα μεθόδου προσέγγισης των πηγών γενικά. Τονίστηκε η ανάγκη της οργάνωσης των ναυπλιακών σπουδών με την εκπόνηση σχετικής –και συνεχώς εμπλουτιζόμενης– βιβλιογραφίας και προτάθηκε το τολμηρό εγχείρημα της εκπόνησης μιας τοπικής ιστορίας που θα έχει τη μορφή συλλογικού έργου. Στο τελευταίο σημείο του απολογισμού έγινε λόγος για την έγκαιρη έκδοση των *Πρακτικών* του Συμποσίου, που τώρα είμαστε στην ευχάριστη θέση να κρατάμε στα χέρια μας.

ΜΑΡΙΑ ΒΕΛΙΩΤΗ-ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Επετηρίς Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών, τόμος IB' (2009-2011), Αθήνα 2013, 669 σ.

Κυκλοφόρησε στο τέλος του 2013 ο 12ος τόμος της επιστημονικής περιοδικής έκδοσης της ΕΑΜ, που είναι και το 66ο βιβλίο της. Στα περιεχόμενα του τόμου ο αναγνώστης θα βρει σημαντικές επιστημονικές συμβολές στη μελέτη του λευκαδίτικου παρελθόντος, που είναι καρποί του ερευνητικού και του συγγραφικού μόχθου Λευκαδίων και άλλων μελετητών της λευκαδίτικης ιστορίας. Η επιστημονική και η εκδοτική της επιμέλεια είναι έργο της συντακτικής επιτροπής και του επιμελητή της αλλά η δαπάνη της έκδοσης, που καθυστέρωσε για οικονομικούς λόγους, καλύφθηκε με χορηγία του φίλου της ΕΑΜ Βασίλη Θ. Γαζή και έκτακτες ευγενικές συνεισφορές μελών

και φίλων της ΕΑΜ, σε καιρούς δύσκολους.

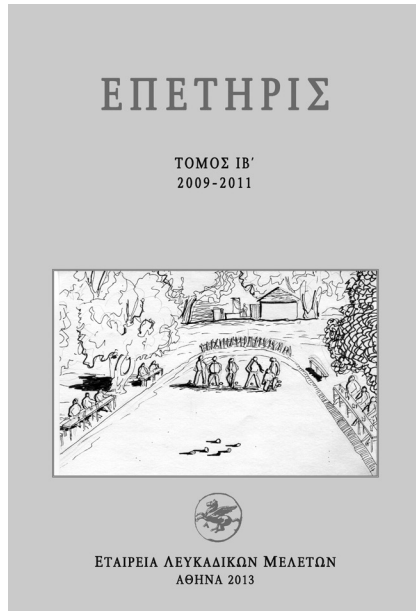
Δώδεκα μελέτες δημοσιεύονται στο πρώτο και μεγαλύτερο μέρος του τόμου. Η πρώτη μελέτη εξετάζει την πιθανή μορφολογία της περιοχής μεταξύ της βορειοανατολικής Λευκάδας και της Ακαρνανίας από τα μυκηναϊκά χρόνια ως τη ρωμαϊοκρατία με βάση τις μαρτυρίες των αρχαιοελληνικών και λατινικών κειμένων και την καλή επιτόπια παρατήρηση και γνώση του συγγραφέα της Πάνου Γ. Ροντογιάννη (1911-1996). Ακολουθούν δύο μελέτες για την εποχή της Βενετοκρατίας: Στις μέρες της φοβερής πανώλης του 1743 και τη μέριμνα των αρχών να περιορίσουν το κακό με τη συγκέντρωση και την απο-

λύμανση των κινητών πραγμάτων κάθε νοικοκυριού, με τη διαφορετική ανταπόκριση των κατοίκων (Ευτυχία Δ. Λιάτα). Η άλλη μελέτη ξεκινά από την παρουσίαση του μοναδικού γνωστού αντιτύπου (Συλλογή Αντώνη Ν. Σολδάτου) της έντυπης Συλλογής υμνητικών κειμένων για τον Βενετό προνοητή Λευκάδας (1747-1750), που έγραψαν Βενετοί και Λευκαδίτες στο τέλος της

μελέτη της Ντενίζ-Χλόης Αλεβίζου. Ο π. Ιωαννίκιος Γ. Ζαμπέλης δημοσιεύει μελέτη του με πολλά τεκμήρια για τους ναούς και τον κλήρο στην ύπαιθρο Λευκάδα, ως μια σπουδή της τοπικής εκκλησιαστικής ιστορίας, στηριγμένη σε δύο άγνωστες λεπτομερείς επιθεωρήσεις των ναών, του 1882 και του 1892, οργανωμένες από τη Μητρόπολη Λευκάδας.

Πλούσια είναι η προσφορά του τόμου στη μελέτη της ζωής και του έργου του Άγγελου και της Εύας Σικελιανού. Ο Κώστας Τσιαμπάος δημοσιεύει μελέτη για το Δελφικό Κέντρο του Σικελιανού, ως μια ουτοπική κοινότητα. Η Ευθαλία Παπαδάκη ερευνήσε τη «φιλελληνική» δραστηριότητα της Εύας Πάλμερ-Σικελιανού και τις συνέπειές της κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στην Αμερική. Η Βιβέτ Τσαρλαμπά-Κακλαμάνη εκδίδει και σχολιάζει δύο κείμενα-μαρτυρίες του 1984 του Τάσου Κατσή (1903-1987) με τις αναμνήσεις των ψαράδων για τον Άγγελο και την Εύα στο νησάκι του Άι Νικόλα (1902-1910). Ο κύκλος κλείνει με τη σχολιασμένη έκδοση εννιά επιστολών (1928-1933) του Άγγελου στον φίλο του Σπύρο Γεράσιμου Σουμίλα από τη Μάρθα Σουμίλα-Σαμπατακάκη, τον Αγησίλαο Σουμίλα και τον Νίκο Κ. Κατηφόρη.

Στον Λευκαδίτη γιατρό της Βενετίας Γρηγόριο Σ. Σταμπόγλη (1886-1973) αναφέρεται η μελέτη της Ευσταθίας Πολίτη με ενδιαφέροντα στοιχεία και επισημάνσεις για τις σπουδές και τη σταδιοδρομία του. Ο Γεώργιος Π. Ροντογιάννης (1945-20.6.2013) δεν πρόλαβε να δει τυπωμένη τη μελέτη του: «Πάνου Γ. Ροντογιάννη (1911-1996), Λόγος για τους υπέρ Πατρίδος πεσόντας (Τσουκαλάδες Λευκάδος, 13

θητείας του και εκδόθηκε στη Βενετία το 1750. Τα περισσότερα κείμενα αναδεικνύονται και ως μαρτυρίες εγχωμιαστικές για τον αξιωματούχο αλλά και την ίδια τη Βενετία, καλλιεργώντας τον μύθο και τη δόξα της αλλά και υπενθυμίζοντας τη συμμετοχή της Λευκάδας και των ντόπιων αξιωματούχων σε αυτή τη δόξα (Σωτήρης Κουτμάνης). Οι συγγενικές σχέσεις ζωγράφων της Επτανησιακής Σχολής στη Λευκάδα του 18ου και του 19ου αιώνα, με προεκτάσεις ως το σήμερα, εξετάζονται στη

Φεβρουαρίου 1949)», μια σημαντική συμβολή στη βιογραφία του Π. Γ. Ροντογιάννη και στην πορεία του κατά τη φοβερή δεκαετία 1940-1949 στην Πιερία και τη Λευκάδα. Η Παρασκευή Κοψιδά-Βρεττού δημοσιεύει τη μελέτη «Λαϊκός πολιτισμός: μεταξύ αυθεντικότητας και φολκλορικής αναπαράστασης. Ο "Σύλλογος Αγροτοπαίδων Απόλλων Καρυάς"», στηριγμένη σε προφορικές και αρχειακές μαρτυρίες.

Στην ενότητα «Προσεγγίσεις» του τόμου ο Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης δημοσιεύει την παρέμβασή του στη συζήτηση που έγινε στο Θ' Πανιώνιο Συνέδριο, Παξοί 2010, για το πώς πρέπει να οργανώνονται τα Πανίονια Συνέδρια, με βάση την εμπειρία και τις θέσεις που διαμόρφωσε ως μέλος των επιστημονικών επιτροπών οργάνωσης του Ζ' Πανιονίου Συνεδρίου, Λευκάδα 2002, και του Θ' Πανιονίου Συνεδρίου αλλά και των άλλων Πανιονίων Συνεδρίων που ήταν σύνεδρος και αναγνώστης των Πρακτικών τους.

Στην ενότητα «Μαρτυρίες» ο Νίκος Βαγενάς καταθέτει τη μοναδική του περιγραφή του παιγνιδιού «Τ' αμπαλί» στο καφενείο «Στου Πάλα» της πόλης της Λευκάδας. Θησαυρίζει και σχεδιάζει ως αφοσιωμένος αυτόπτης τις τεχνικές λεπτομέρειες του παιγνιδιού αλλά το σπουδαιότερο καταθέτει ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των δρώμενων που αναπαριστούν και εκφράζουν πτυχές του ψυχικού κόσμου των παικτών αλλά και των θεατών, και τελικά της λευκαδίτικης ζωής.

Οι ομιλίες σε τρεις εκδηλώσεις της ΕΛΜ δημοσιεύονται στην ενότητα «Εκδηλώσεις». Τιμητική εκδήλωση για τον Μουσικολόγο Μάρκο Φ. Δραγούμη (Ομι-

λητές: Πρόεδρος της ΕΛΜ Θωμάς Π. Κατωπόδης [1948-10.9.2013], Θανάσης Μωραΐτης, Λεωνίδας Εμπειρίκος). Παρουσίαση του δίτομου βιβλίου του Χρίστου Σπ. Σολδάτου για τον Σπυρίδωνα Ζαμπέλιο (1815-1881) με ομιλητές την Β. Τσαρλαμπά-Κακλαμάνη, τον Σπύρο Ι. Ασδραχά και τον Σάββα Σπέντζα. Παρουσίαση του βιβλίου του Δημητρίου Χ. Σκλαβενίτη, *Φιλολογικά και Λευκαδίτικα* με ομιλητές: Αναστάσιος Στέφος, Β. Τσαρλαμπά-Κακλαμάνη, Ανθούλα Δανιήλ, Τ. Ε. Σκλαβενίτη, Ελένη Λάππα-Οικονόμου.

Στην ενότητα «Βιβλιοπαρουσιάσεις-Βιβλιοκρισίες» παρουσιάζονται και κρίνονται έξι λευκαδίτικα βιβλία: του Δημήτρη Σπ. Τσερέ, *Η Μέση Εκπαίδευση στη Λευκάδα 1829-1929*, (Τ. Ε. Σκλαβενίτης, Σ. Ι. Ασδραχάς, Γιάννης Κόκκωνας), του Δ. Χ. Σκλαβενίτη, *Φιλολογικά και Λευκαδίτικα* (Ευσταθία Πολίτη), τα *Πρακτικά του Συνεδρίου, Τα Μοναστήρια της Λευκάδας* (Αντωνία Δ. Κορτζή-Γζαβίδη), του Φίλιππου Π. Λάζαρη, *Μια φορά κι έναν καιρό... Πεζά, Ποιήματα, Τοπωνύμια Λαζαράτων* (Τ. Ε. Σκλαβενίτης, Δ. Σπ. Τσερές), *Πρακτικά ΙΕ' Συμποσίου ΕΛΜ, Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας* (Τ. Ε. Σκλαβενίτης), Νίκου Γ. Σβορώνου, *Μελετήματα για τη Λευκάδα και τους Λευκαδίτες* (Κώστας Γ. Τσιγκάκης).

Ο τόμος κλείνει με το καθιερωμένο λεπτομερές Χρονικό της ΕΛΜ (2009-2011) και τον αναλυτικό τιμοκατάλογο των 66 εκδόσεων της ΕΛΜ (1971-2013).

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ